

หอศิลป์ 'Palazzo Pavone' ประหยัด พงษ์ดำ ฝากภูมิปัญญาบนแผ่นดิน

หอศิลป์ "Palazzo Pavone" เป็นบ้านสไตล์
ทาสคานี สถาปัตยกรรมชนบทอิตาลี ภายใน
มีผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ของ ศ.เกียรติคุณ
ประหยัด พงษ์ดำ จัดแสดงอยู่จำนวนมาก เช่น
"ครอบครัวแมว" ในปี 2523 "ม้าก้านกล้วย" ปี
2526 "เปลือย" ปี 2532 "ควาย" ปี 2533 "ส่อง
กระจก" ปี 2535 "สามแม่ลูก" ปี 2536 "ปลา
ตะเพียน" ปี 2538 "ผู้หญิงถอดเสื้อ" ปี 2543 ทั้ง
ยังมีภาพวาดเส้นต่างๆ จนถึงจิตรกรรมสีน้ำ สีน้ำมัน
และอีกหลายผลงานของศิลปินชั้นครูผู้ที่ได้ไต่เต้า
และได้รับการตอบรับอย่างดีจากผู้ชมงานศิลปะทั้ง
ในและต่างประเทศ

ศ.เกียรติคุณประหยัด พงษ์ดำ สร้างบ้าน
สไตล์ทาสคานีไม่ไกลจากกรุงเทพฯ คือ เขาใหญ่
จนกระทั่งมา ให้เป็นหอศิลป์และสตูดิโอทำงาน
ศิลปะภาพพิมพ์ขึ้นในเมืองไทย และเมื่อวันที่ 15
มีนาคม 2557 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.) ได้
กำหนดเปิดบ้าน ศ.เกียรติคุณประหยัด พงษ์ดำ
ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ พ.ศ.2541 ขึ้นเป็น
แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและศึกษาด้านทัศนศิลป์
ในส่วนภูมิภาค นับเป็นบ้านหลังที่ 17 ในโครงการ
เปิดบ้านศิลปินแห่งชาติ โดยมีชาย นครชัย อธิบดี
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาเป็นประธานในพิธี ท่าม
กลางบรรยากาศที่อบอุ่นของคนในวงการศิลปะ
และมีตรสหายศิลปินแห่งชาติที่มีความผูกพันลึก
ซึ้ง ได้แก่ ดร.กมล ทัศนาญชลี, ดร.ถวัลย์ ดัชนี,
ดร.นันทวรรณ จันทะพะลิน, ศ.เดชา วราชน,

ศ.ปรีชา เถาทอง, ศ.วิโชค มุกดามณี, ยรรยงค์
โอฬารชิน, สถาพร ศรีสังข์ และวรรณนที ชัชวาล
ทิพากร

วันเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติหลังนี้ ก่อนที่
เจ้าของบ้านจะเป็นผู้บอกจุดเริ่มต้นการสร้างหอศิลป์
ขึ้น ถวัลย์ ดัชนี ศิลปินแห่งชาติ ยกย่องเชิดชู
ประหยัด พงษ์ดำ แบบสุดๆ ว่า นึกถึงคำพูดของลอร์ด
ไบรอนที่ว่า เมื่อเจอคนรักที่มีพบบังน่านจะไม่มีคำ
กล่าวใดหลุดออกจากปาก มีเพียงน้ำตาคลอเบ้า แล้ว
เรามองหน้ากันด้วยความปลื้มปิติ นิ่งเงียบจนอย่างรู้ใจ

"ในบรรดาลูกศิษย์ของพี่หยัด ผมน่าจะเป็น
คนที่ใกล้ชิดมากที่สุด ติดตามมาเป็นเวลา 65 ปี รับ
ใช้มาตั้งแต่เป็นนักศึกษาศิลปากรอยู่ที่ 5 ผมอยู่
ปี 1 เพาะช่าง ถือเป็นเทพบุตรในความคิดของพวกเขา
เรา เป็นคนเขียนรูปเก่ง เรียนรู้งานเขียนรูปจากรูป

ประหยัด พงษ์ดำ ศิลปินแห่งชาติ
ผู้สร้างหอศิลป์ภาพพิมพ์บนแผ่นดิน

ภายในจัดแสดงผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ที่น่าสนใจ

ภายในหอศิลป์แสดงผลงานทาสคานีได้ยาก

หอศิลป์ "Palazzo Pavone" เปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ภาพพิมพ์แกะไม้ของประหยัด พงษ์ดำ

ของพี่ตอนเรียนเพาะช่าง ทำให้รู้ว่า spirit หรือจิตวิญญาณ คำว่าสร้างสรรค์เป็นอย่างไร ตั้งแต่นั้นผมก็ตามรอยเท้าพี่เข้ามาเรียนศิลปากรเพื่อให้อะไรศิลปะเป็นอย่างไร ศิลปินแห่งบ้านด่าบอ ทั้งยังระบุ ประหยัด พงษ์ดำ เป็นบุคคลที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจของศิลปิน เพียบพร้อมไปด้วยสุนทรียภาพ ความงาม ความดี สัจธรรม รอบรู้ มีคารมคมคาย อารมณ์ขัน และมีเสน่ห์เร้าใจต่อผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง

ถวัลย์ ดัชนี ยืนยัน ประหยัดนอกจากทำงานศิลปะ ยังเป็นครูบาอาจารย์ ได้สอนแผ่นดินและโลก ได้คืนทุกอย่างให้แก่มนุษยชาติ วันนี้ในวัย 80 ปี ได้รับคำจ้างเป็นมหาอาณาจักรที่สร้างขึ้น คือหอศิลป์ นับเป็นวันที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เพื่อน้องน้องพี่ศิลปินน้อยใหญ่ ศิลปินแห่งชาติทัศนศิลป์ทุกสาขา ภาพพิมพ์ สื่อผสม ประติมากรรม ได้มาเพื่อแสดงมุทิตาจิตให้แก่ศิลปิน เป็นอนันต์ความรักที่ไม่มีวันสิ้นสุดของพวกเราที่รักมาตลอด

“ถ้าไข่มุกเป็นเทวาลัย น้ำตาของหอยที่อาบรดจนกระทั่งกลายเป็นไข่มุก ต้องขอบอกว่าบ้านพี่ประหยัด Palazzo Pavone เป็นไข่มุกของน้ำตาปิติ ซึ่งหล่อรดให้แก่แผ่นดิน” ถวัลย์บอกจากหัวใจ จากนั้นอาจารย์สถาพร ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ถ่ายทอดกวีนิพนธ์ที่เขียนขึ้นมาแบบฉับพลันระหว่างเดินทางมาเขาใหญ่ มอบให้ อ.ประหยัด และผู้มาร่วมงานให้ฟังอย่างตรงตรง

ในโอกาสสำคัญนี้เอง อาจารย์ประหยัดบอกจุดเริ่มต้นให้เกิดความคิดอยากสร้างหอศิลป์ภาพพิมพ์ขึ้นว่า อยากทำสตูดิโอเขียนรูปและมีบ้านพักหลังเล็กๆ ในพื้นที่เดียวกัน บวกกับเมื่อปี 2554 หนี

ภาพพิมพ์แกะไม้สร้างชื่อ “แม่มูล” และ “เปลือย”

น้ำท่วมจากบางแคไปอยู่บ้านพักที่พญา ทรายอากาศ สงบเงียบ ส่งผลดีกับการทำงานศิลปะและสุขภาพ ปรีกษา ลูก เขาให้ทำเป็นแกลลอรี่ แต่ตนอยากสร้าง พิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ สรุปมาได้ที่เขาใหญ่ ด้านหลังเห็นเขานกยูง เขตรักษาพันธุ์เขานกยูง เป็นที่มาตั้งชื่อหอศิลป์ภาษาอิตาลี Palazzo Pavone คำว่า "Pavone" แปลว่า "นกยูง" โดยศยมภู พงษ์ดำ ลูกชายที่มีอาชีพสถาปนิก ออกแบบสไตล์อิตาลีแบบตามใจพ่อ เพราะเคยได้รับทุนจากรัฐบาลอิตาลีไปศึกษาต่อทางศิลปะ นอกจากแสดงผลงานยังเป็นสตูดิโอทำงาน ทุกคนเข้าชมช่วงที่ตนทำงานและภาพพิมพ์ได้

"ผมเป็นครูมาตลอดชีวิต หลังเกษียณก็สอนต่อ แล้วยังมีเด็กๆ ไปที่บ้าน จัดวิทยุงานการสอนยังไม่หมด อยากสร้างที่นี่เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ถือเป็นหอศิลป์ภาพพิมพ์โดยเฉพาะ ในเมืองไทยยังไม่มีมากนัก ส่วนมากซื้อผลงานมาแสดง แต่ที่ Palazzo Pavone ศิลปินทำและแสดง เข้ามาชมแล้วอย่างน้อยได้เห็นในสิ่งที่ผมทำ จดจำ เหตุที่สร้างไกลในต่างจังหวัด เพราะ กทม.มีหอศิลป์เยอะ เปิดแสดงงานทุกวัน แต่เด็กๆ แถวนี่ไม่หอศิลป์ให้ดู ควรสร้างโอกาสให้พวกเขาได้รู้การทำงานศิลปะที่ถูกต้อง

เป็นอย่างไร" อาจารย์ประหยัดยืนยันเจตนาธรรมณ์

ในวัย 80 ปี บนทางสายศิลปะ ศิลปินแห่งชาติ ผู้นี้ถ่ายทอดและสร้างสรรค์ผลงานมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงได้รับการชื่นชมว่าเป็นศิลปินที่มีส่วนสำคัญในการยกระดับวงการศิลปกรรมชาติ อาจารย์ประหยัดบอกถึงคุณค่าของคนให้ได้คิดว่า ประสพการณ์และองค์ความรู้หากมีประโยชน์กับมวลมนุษยชาติ ควรให้เด็กรุ่นหลังได้ศึกษา พัฒนา และต่อยอด อย่าหวงวิชา หากลูกศิษย์ดีกว่าเราจะดีใจมาก

"คุณค่าอยู่ที่ความตั้งใจในการทำงานศิลปะ จรรโลงจิตใจของผู้คนให้สูงขึ้น ไม่ใช่ทำแล้วเงินมา ทำดีทุกอย่างจะมาเป็น ทำไม่ดีจะบูบวาม ศิลปินรุ่นใหม่ขอให้ขยันหมั่นเพียร อย่าเบื่อง่าย หาวิธีการทำงานให้สนุก ผมยังสนุกกับการทำงานที่รัก" ศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ฝาก

ได้ไปเห็นหอศิลป์ Palazzo Pavone กับตา หุดคุยกับศิลปินแห่งชาติเจ้าของบ้าน บอกได้เลยว่ายอดเยี่ยมมาก ได้ความรู้สึกเหมือนชมผลงานในห้องปฏิบัติการที่ศิลปินกำลังทำงาน เปิดให้เข้าชมฟรี ในอนาคตอันใกล้จะมีกิจกรรมสร้างสรรค์ภาพพิมพ์

สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งคอร์สระยะสั้นและระยะยาว สามารถทดลองทำงานบนแท่นพิมพ์เดียวกับที่ศิลปินแห่งชาติใช้สร้างงานรางวัลระดับชาติ รวมถึงมีห้องแสดงผลงานหมุนเวียนของศิลปินเพื่อให้หอศิลป์มีชีวิตชีวา.

Palazzo Pavone

เรือนรู้ศิลปะ: ณ บ้านศิลปินแห่งชาติ

Palazzo Pavone

เรื่อง : ขวธิป สุวรรณทอง

II มัวจะอยู่ในวัย 80 ปีแห่งชีวิต แต่ความเป็น "ศิลปิน" ความเป็น "ครู" ยังคงเข้มข้นเสมอ สำหรับศาสตราจารย์เกียรติคุณประยัด พงษ์ดำ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพพิมพ์) พ.ศ.2541

ที่ล่าสุดได้สร้างพื้นที่ทางศิลปะแห่งใหม่ หอศิลป์ "Palazzo Pavone" ณ อำเภอปากช่อง นครราชสีมา เพื่อให้เป็นทั้งสถานที่จัดแสดงผลงาน ถ่ายทอดความรู้ทางศิลปะ และเป็นห้องทำงานของศิลปินที่ยังคงไม่หยุดยังการสร้างสรรค์

"จากตอนที่นำท่วมใหญ่ปีพ.ศ.2554 ช่วงนั้นผมมีกำหนดจะแสดงนิทรรศการอยู่ด้วย

พอวันที่ 31 ตุลาคมปีนั้นน้ำก็ท่วมมาถึงหน้าบ้านแล้ว ก็เลยบอกลูกๆ ว่าต้องหาที่นอกเมืองอยู่บ้างแล้ว ลูกๆ ก็ตระเวนหาทำเลที่ปากช่องนี่ก็ชอบใจ ก็เลยมาเริ่มสร้างที่นี่ไว้ให้พ่อนั่งเขียนรูปเรื่อยๆ กับมีที่เก็บรูปด้วย ในที่สุดก็เลยตกลงว่าน่าจะให้เป็นแกลเลอรีเลยเอางานศิลปะของพ่อไปใส่ไว้ ใครอยากมาดูเพื่อการศึกษาก็ได้มาที่นี่

ผมก็คิดว่าถ้าออกมาอยู่ที่นี่ห่างจากเมือง ห่างจากรถรา ห่างจากโทรศัพท์ ห่างจากการติดต่ออะไรเสียบ้าง หาสถานที่ที่อากาศดีๆ แล้วก็นั่งเขียนรูปก็น่าจะทำให้เราสงบ สุขภาพดี เป็นการรักษาร่างเราด้วยการทำงานศิลปะ"

"พอตกลงใจว่าจะสร้างแกลเลอรีที่นี่ก็ได้ลูกชายที่เป็นสถาปนิกเป็นคนจัดการทั้งหมด

โดยผมก็บอกความต้องการของผมไป คือเนื่องจากผมเคยไปเรียนต่อที่ประเทศอิตาลีมาบ้าง ก็เลยบอกลูกว่าอยากได้บรรยากาศแบบบ้านนอกของอิตาลี ลูกๆ ก็เลยไปตระเวนดูบ้านที่อิตาลีบ้าง ดูตามหนังสือต่างๆ บ้าง แล้วเอามาเสนอเป็นแบบของแกลเลอรีให้ผมดู ผมก็ชอบทั้งนั้นแหละเพราะผมทำไม่เป็น ในที่สุดก็ทำออกมาเป็นแบบนี้"

จึงกลายมาเป็นหอศิลป์ "Palazzo Pavone" ซึ่งผสมผสานความเป็นอิตาลีเย็นชืดสถานที่ และตัวตนของศิลปินเจ้าของสถานที่ไว้ด้วยกัน

"คำว่า พาโวน แปลว่านกยูง ก็เนื่องมาจากเขาที่อยู่ด้านหลังนี้เขาเรียกเขานกยูง ส่วนปาลาสโซ คือสถานที่หรือ place พอเป็น

ศาสตราจารย์เกียรติคุณประยัด พงษ์ดำ

เพื่อเป็นแรงผลักดัน
ให้คนในชุมชนท้องถิ่น
และสังคมไทย
เห็นความสำคัญ
ในศิลปกรรมและ
วัฒนธรรมของชาติ
พัฒนาบ้านศิลปิน
แห่งชาติให้เป็น
แหล่งเรียนรู้และ
แหล่งท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรม

บรรยาการพิธีเปิดบ้าน ศิลปินแห่งชาติ ศาสตราจารย์เกียรติคุณประยัด พงษ์ดำ

ชื่อแกลเลอรี Palazzo Pavone ถ้าเป็นตัวย่อก็ PP ก็หมายถึง ประยัด พงษ์ดำ ได้เหมือนกัน

ก็เลยใช้ชื่อนี้

“คนที่เข้ามาดูอย่างน้อยก็เห็นว่าเราทำอะไร จะดีไม่ดี เป็นแบบอย่างหรือไม่ก็เป็นเรื่องที่เขาจะมอง ผมเป็นครูมาตลอดตั้งแต่ พ.ศ.2500 จนเกษียณปีพ.ศ.2538 แต่ก็ยังไม่สอนตามที่ต่างๆ จนเดี๋ยวนี้ก็ยังสอนอยู่ ด้วยความที่เราทำงานศิลปะมาตลอด เราพอจะรู้อะไรอยู่บ้างก็ไม่อยากพกมันลงหลุมกับเรา อย่างเราเป็นครูอย่าหวังวิชา เป็นครูต้องให้ลูกศิษย์ดีกว่าเรา เราจะได้ใจมาก อย่างถวัลย์ (ดัด) เราเคยสอนเขาก็เป็นคนเก่งคนหนึ่ง

เราก็ดีใจ ถ้าได้ถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อไปก็จะได้เป็นความรู้ติดต่อกันไป อะไรที่เราจะ

ถ่ายทอดให้ได้ อะไรที่เราควรจะทำไว้ให้เด็ก รุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ต่อยอดจากของเราไป เพราะคุณค่าของศิลปะอยู่ที่ความจริงใจในการสร้างสิ่งที่จูงใจคนให้ไปในทางสูง”

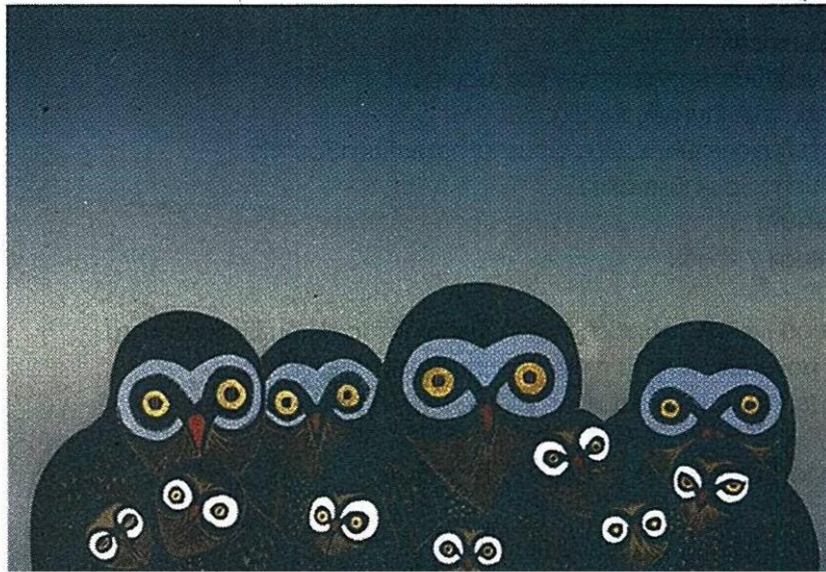
เป็นการเปิดตัวแกลเลอรีพร้อมๆ กับการเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติหลังที่ 17 ตามโครงการ “เปิดบ้านศิลปินแห่งชาติ” ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านทัศนศิลป์แก่เยาวชน และ ประชาชนผู้สนใจ

ชาย นครชัย อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม (สวธ.) อธิบายว่า สวธ. ได้ดำเนินโครงการเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2548 เพื่อเผยแพร่ผลงานและภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติ ตลอดจนเป็นแรงผลักดันให้คนในชุมชนท้องถิ่น

และสังคมไทยเห็นความสำคัญในศิลปกรรมและวัฒนธรรมของชาติ พัฒนาบ้านศิลปินแห่งชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว

ทางวัฒนธรรม รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศซึ่งพบว่าบ้านศิลปินแห่งชาติแต่ละแห่งล้วนเป็นแหล่งสังสรรค์ความรู้ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาสืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีได้ดำเนินการเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติไปแล้ว 16 แห่ง โดยการเปิดบ้านศาสตราจารย์เกียรติคุณประยัด พงษ์ดำ นับเป็นบ้านหลังที่ 17 ของโครงการ

“กรุงเทพฯ มีหอศิลป์เยอะ นิทรรศการมีเปิดทุกวัน แต่แถวนี้ยังไม่ค่อยมี ผมก็เลยอยากมาทำต่างจังหวัด ให้เด็กชนบทเด็กต่างจังหวัดได้รู้ว่าการทำศิลปะเป็นอย่างไร เปิดเป็นสถานที่เรียนรู้ สถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปะ พ่อแม่มาเที่ยวดีก็ถือโอกาสพาเขาออกมาที่ไร่ที่นี่ มาเรียนรู้ทางศิลปะ มีทั้งบ้าน

ผลงานศิลปะของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณประยัด พงษ์ดำ

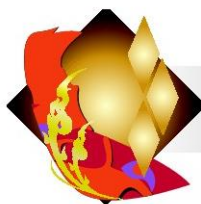
เขียน พิมพ์ แล้วก็เป็นพิพิธภัณฑ์เก็บรูปเรา
ทั้งหมดเพื่อการศึกษา คนที่อยากดูก็ได้มาดูว่า
นายประยัดเขาทำอะไรไว้ตั้งแต่เป็นหนุ่มๆ
เป็นที่ศึกษาสำหรับคนที่เขียนรูป อันนี้เป็น
เรื่องการศึกษา มากกว่าการค้าขายอะไร ใคร
มาดูก็อาจจะเห็นตาแก่คนหนึ่งนั่งเขียนรูปบ้าง
เกาะไม้ข้างอยู่ตรงนี้" อาจารย์ประยัด ส่งท้าย

หอศิลป์ Palazzo Pavone แหล่ง
เรียนรู้ศิลปะภาพพิมพ์ บ้านศิลปินแห่งชาติ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณประยัด พงษ์ดำ
ตั้งอยู่ที่ 237 หมู่ 11 ตำบลชนนพระ อำเภอบาง
ปากของ นครราชสีมา เปิดทุกวันระหว่างเวลา
09.00 – 16.00 น. (ปิดวันพุธ) เข้าไปได้เลยมี
เจ้าหน้าที่นำชม ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชม
สอบถามโทร.08 1427 8907

ศิลปินแห่งชาติ 'ประหยัด พงษ์ดำ' เปิดหอศิลป์ Palazzo Pavone เขาใหญ่

ที่นี่ร่วมสมัย

๑ เนติ

**บ้านศิลปินแห่งชาติ คือแหล่งส่งเสริมความรู้ด้าน
ศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย ที่สื่อผ่านผลงานของศิลปิน
อย่างเป็นรูปธรรม**

แล้วจะอย่างไรให้ผลงานและองค์ความรู้ของศิลปิน
แห่งชาติได้เข้าถึงสถาบันการศึกษา ชุมชน รวมทั้งบ้านศิลปิน
แห่งชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ไปในตัว ซึ่งดูเหมือน โครงการเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติ ภาย
ใต้การดำเนินการของกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม กรมส่งเสริม
วัฒนธรรม น่าจะตรงจุดทุกกลุ่ม

ตั้งแต่หัวเรือใหญ่ **ชาย นครชัย** อธิบดีกรมส่งเสริม
วัฒนธรรม กล่าวถึงโครงการเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติว่ากองทุน
ได้เปิดบ้านศิลปินมาแล้ว 18 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ถึงปี

2556 ซึ่งพบว่า บ้านแต่ละแห่งล้วนเป็นแหล่งส่งเสริมองค์
ความรู้ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาสืบต่อมา
อย่างต่อเนื่อง อาทิ บ้าน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สาขาวรรณ
ศิลป์ กรุงเทพฯ บ้านนายฉิ้น อรมุต สาขาศิลปะการแสดง
(หนังตะลุง) จ.สงขลา บ้านดำ ถวัลย์ ดัชนี สาขาศิลปิน
(จิตรกรรม) จ.เชียงราย บ้านนายชาธิว วิเชียรเขตต์ สาขาศิลปิน
(ประติมากรรม) จ.นนทบุรี เป็นต้น

ล่าสุด ในวันที่ 15 มีนาคม นี้ โครงการเปิดบ้านศิลปิน
แห่งชาติ 19 คือบ้าน ศ.เกียรติคุณ **ประหยัด พงษ์ดำ** ศิลปินแห่งชาติ
สาขาศิลปิน ณ หอศิลป์ Palazzo Pavone เขาใหญ่
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

“โครงการบ้านศิลปินแห่งชาติเป็นทุนทางวัฒนธรรมสังคม
หนึ่ง ที่เป็นตัวยึดโยงคนในสังคมให้ตระหนักถึงรากเหง้า ของ
ตนเอง เกิดความหวงแหน ภูมิใจที่จะรักษา อนุรักษ์ พัฒนา
และต่อยอด เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และ
ประเทศซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 11 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการ
เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน” หัวเรือใหญ่อธิบดี ชาย กล่าว

ศิลปินแห่งชาติ ประหยัด พงษ์ดำ ได้คิดค้นสร้างสรรค์กรรมวิธี ภาพพิมพ์ด้วยเทคนิควิธีแปลกใหม่ ที่มีคุณประโยชน์อย่างมากแก่วงการศิลปะภาพพิมพ์ เป็นผู้ริเริ่มออกแบบสร้างสรรค์ดวงตราไปรษณียากรที่มีคุณค่าทางศิลปะอันงดงาม สร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์จนได้รับรางวัลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปี 2506 ได้รับเลือกเป็นศิลปินเกียรติยศ สาขาภาพพิมพ์ จากสถาบันศิลปะกรุงฟลอเรนซ์ อิตาลี โดยรัฐบาลอิตาลี

ปี 2524 ได้รับเกียรติเป็นศิลปินชั้นเยี่ยมในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติในประเทศไทย

ปี 2539 ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม ได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เขียนภาพประกอบในหนังสือพระมหาชนก จำนวน 4 ภาพ

ศิลปินแห่งชาติ ประหยัด พงษ์ดำวัย 80 ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน และได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่วงการศิลปะ การศึกษา ศิลปะของไทยอย่างมาก

สำหรับหอศิลป์ Palazzo Pavone ที่เขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เป็นสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์ และเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้การสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจในการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ในส่วนภูมิภาค ได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานศิลปะกับศิลปินแห่งชาติ

นับเป็นบ้านหลังที่ 19 ของโครงการเปิดบ้านศิลปินแห่งชาติ

‘ประหยัด พงษ์ดำ’ 80 ปี จิตรกรใหญ่ภาพพิมพ์ หอศิลป์ Palazzo Pavone บูมบนเขาใหญ่

คนในวัฒนธรรม

๑ ชมวง พงษ์ดำ

อบอุ่นไปด้วยเพื่อนน้องพี่ศิลปะ
ที่มาร่วมแสดงความยินดีกับจิตรกรใหญ่
ภาพพิมพ์ ศ.เกียรติคุณ ประหยัด พงษ์
ดำ ศิลปินแห่งชาติเปิดหอศิลป์ Palazzo
Pavone ไปเมื่อวันเสาร์ที่แล้ว

ศิลปินที่คุ้นหน้าคุ้นตากัน ถวัลย์
ดุษณี, กมล ทัศนาญชลี, ทวี รัชนิกร,
ปรีชา เถาทอง, นนทิวรรณ จันทะนะ
ลิน, ชวง มูลนิธิ, เตชะ วราชน ฯลฯ

หอศิลป์ Palazzo Pavone สไตล์
อิตาลีกลางบรรยากาศธรรมชาติเขาใหญ่
อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา โดยหอศิลป์
หลังนี้เป็นส่วนหนึ่งภายใต้โครงการเปิด
บ้านศิลปินแห่งชาติ หลังที่ 17 กองทุน
ส่งเสริมงานวัฒนธรรม กรมส่งเสริม
วัฒนธรรม สนับสนุนบ้านศิลปินฯ เป็น
แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของ
ศิลปินและของชาติให้สถาบันการศึกษา
และชุมชนเข้าถึงโดยศิลปินฯ สื่อผ่าน
ผลงานอย่างเป็นรูปธรรม

แต่ละผลงานของศิลปินฯ ประหยัด
พงษ์ดำ ที่ใครหรือคนในวงการศิลปะชื่น
ชอบงานภาพจิตรกรรม เมื่อได้เห็นภาพ
พิมพ์แกะไม้รูปสัตว์ต่างๆ ไก่ แมว ควาย
ตุ๊กแก หรือภาพคนในอิริยาบถต่างๆ บน
เฟรมภาพ รู้ได้ทันทีว่าเป็นผลงาน
เอกลักษณ์ของศิลปินฯ นามนี้

สำหรับชื่อหอศิลป์ Palazzo Pa
vone ศิลปินฯ ประหยัด กล่าวที่มากับ
“คนในวัฒนธรรม” ว่า

“Pavone แปลว่านกยูง ภูเขาที่
อยู่ด้านหลังหอศิลป์ก็ยังมีนกยูง ตามที่
ท้องถิ่นเรียกกัน ส่วน Palazzo เป็น
ภาษาอิตาเลียน แปลว่าสถานที่ ที่ผม

เคยไปเรียนในอิตาลีซึ่งยังคิดถึงกลิ่น
อายอยู่ ก็เลยบอกลูกๆ ผู้เป็นสถาปนิก
และวิศวกรว่า ออกแบบบ้านวางโหนด
อย่างไรก็ได้ขอให้มิกลันอายอิตาลีบ้าน
นอก บ้านนอกหน่อย อีกอย่างตัวอักษร
P P เป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษชื่อผม
ทำให้ชื่อหอศิลป์ Palazzo Pavone ลงตัว
ประมาณนั้น”

ส่วนการ เกิดหอศิลป์ ศิลปินฯ
ประหยัดว่า

“หอศิลป์นี้เกิดขึ้น สืบเนื่องมาจาก
ปี 2554 น้ำได้ท่วมใหญ่แถวบ้านพัก
ของผมย่านบางแค ประจวบกับที่ผม
กำลังนำผลงานไปจัดแสดงนิทรรศการ
ที่หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร ทำให้

แรกในประเทศไทยก็ว่าได้ กระนั้น
อ.ประหยัด กล่าวว่า

“จะบอกว่าเป็นหอศิลป์ภาพพิมพ์
แห่งแรกในเมืองไทยไม่ได้เพราะหอศิลป์
ทั่วไปก็มีการจัดแสดงภาพพิมพ์ของ
ศิลปินท่านอื่นแต่หอศิลป์หลังนี้แสดงผล
งานภาพพิมพ์ของผมโดยตรงมากกว่า”

ศิลปินฯ ประหยัด จิตรกรใหญ่ภาพ
พิมพ์แกะไม้ วัย 80 (เกิด 28 ต.ค. 2477)
สุขภาพย่อมชราไปตามสังขาร แต่ใน
ความเป็นศิลปินของท่านยังคงมุ่งมั่นสร้าง
สรรค์กรรมวิธีภาพพิมพ์ด้วยเทคนิควิธี
แปลกใหม่ต่อวงการศิลปะภาพพิมพ์ของ
ไทย ซึ่งรางวัลที่ได้รับมีมากมาย อาทิ
ศิลปินเกียรติยศจากสถาบันศิลปะกรุง

นิทรรศการต้องยกเลิก จึงหันมาปริกษา
ลูกๆ ควรหาซื้อที่ไว้เก็บรูป กับบรรยากาศ
เจียบๆ ที่นั่งเขียนภาพ ก็เลยมาได้สถานที่
ที่แห่งนี้ขอซื้อจากคุณปรจจินเยี่ยมลำเนา
แล้วดำเนินการก่อสร้างมาเป็นเกลเลอ
รืออย่างที่เห็นอยู่ตอนนี้”

ในหอศิลป์จัดแสดงภาพพิมพ์และ
ภาพเขียนสีน้ำมันกว่า 150 ภาพ ซึ่งเน้น
ไปทางพิมพ์เป็นหลัก จึงอาจนับได้ว่า
เป็นหอศิลป์ภาพพิมพ์เป็นการเฉพาะแห่ง

ฟลอเรนซ์ อิตาลี ศิลปินชั้นเยี่ยมในศิลปะ
กรรมแห่งชาติและที่ภูมิใจที่สุดในชีวิตได้
รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เขียนภาพประกอบใน
หนังสือพระมหาชานก จำนวน 4 ภาพ

นอกเหนือความเป็นจิตรกรใหญ่
ภาพพิมพ์แกะสลักแล้วก็คือความเป็นจิต
วิญญาณ “ครูศิลปะ” อยู่ทุกองูของจิตใจ
ตลอดมาทั้งในชีวิตราชการและเกษียณ
แล้วก็ตามถ่ายทอดวิชาความรู้ศิลปะภาพ

พิมพ์ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจ ศิลปะแขนงนี้ สันุจรไปตามสถาบันการศึกษาทั่วทุกภูมิภาค

จิตรกรใหญ่ภาพพิมพ์ ประยัต พงษ์ดำ กล่าว “คุณค่าชีวิตของคนเรา” ส่งท้ายว่า

“คุณค่าของคนอยู่ที่หากเรารู้ว่าสิ่ง

ใดมีประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ สิ่งใดที่เราสมควรให้เด็กรุ่นหลังได้ศึกษา รับรู้ นำไปต่อยอด อย่าหวงวิชา หากลูกศิษย์ดีกว่าเรา เราจะดีใจมาก ฉะนั้นคุณค่าอยู่ที่ความจริงใจในการกระทำให้สร้างงานศิลป์เพื่อจรรโลงจิตใจให้คนสูงขึ้น ไม่ใช่ทำแล้วได้เงิน หากทำความดีสิ่งดีจะเกิดตามมาเอง”

หอศิลป์นี้ นอกจากเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชนในละแวกใกล้เคียงแล้ว ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไปในตัวเมื่อได้ผ่านไปเขาใหญ่แล้วรวดเร็วเข้าไปชมกันได้

หอศิลป์ Palazzo Pavone ยินดีต้อนรับผู้มีสุนทรียศิลป์

ถวัลย์ ดัชนี ศิลปินฯ แห่งบ้านคำกล่าวถึงศิลปินฯ ประหยัด พงษ์ดำ

“ทำให้นึกถึงคำพูดของลอร์ดไบรอนที่ว่า เมื่อเจอคนรักที่มีพบบังน่าน จะไม่มีคำกล่าวใดหลุดออกจากปาก มีเพียงน้ำตาคลอเบา แล้วเราก็มองหน้ากันด้วยความปลื้มปิติ นิ่งเงียบกันอย่างรู้ใจ

ในบรรดาลูกศิษย์ลูกหาของพี่หยัด ผมน่าจะเป็นคนที่ใกล้ชิดมากที่สุดติดตามมาเป็นเวลา 65 ปี รับผิดชอบใช้พี่หยัดมาตั้งแต่พี่เป็นนักศึกษาศิลปากรอยู่ปีที่ 5 ผมอยู่ปี 1 เพาะช่าง ถือว่าเป็นเทพบุตรในความคิดของพวกเราเป็นคนเขียนรูปเก่ง เรียนรู้งานเขียนรูปจากรูปเขียนของพี่ตอนผมเรียนเพาะช่าง ทำให้รู้คำว่า spirit จิตวิญญาณ คำว่าสร้างสรรค์เป็นอย่างไร ตั้งแต่นั้นผมก็ตามรอยเท้าพี่เข้ามาเรียน

ศิลปากร เพื่อให้รู้ว่าศิลปะนั้นเป็นอย่างไร พี่หยัดเป็นบุคคลของคนรุ่นเก่าที่ชื่นชมแต่ว่าเป็นความภูมิใจของคนรุ่นเรา เป็นความทรงจำของคนที่มาทีหลัง ทำให้เห็นว่าพี่หยัดเพียบพร้อมไปด้วยสุนทรียภาพ ความงาม ความดี ลัทธิธรรม รอบรู้ มีคารมคมคาย อารมณ์ขัน และมีเสน่ห์ เราใจต่อผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง

พี่หยัดทำงานศิลปะ เคยเป็นครูบาอาจารย์ ได้สอนแผ่นดินและโลก ได้คืนทุกอย่างให้แก่มนุษยชาติ ทำงานได้รับค่าจ้างเป็นรางวัลตอบแทนแล้วในวันนี้อายุ 80 ได้รับค่าจ้างเป็นมหาอาณาจักรที่พี่หยัดสร้างขึ้น คือหอศิลป์ แล้วเป็นวันที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เพื่อนพ้องน้องพี่ ศิลปินน้อยใหญ่ ศิลปินแห่งชาติทัศนศิลป์ทุกสาขา ภาพพิมพ์ สื่อผสม ประติมากรรม ได้มากันเพื่อแสดงมุทิตาจิตให้แก่พี่หยัดเป็นอนันตความรัก ที่ไม่มีวันสิ้นสุดของพวกเราที่รักพี่หยัดมาตลอด

ถ้าไข่มุกเป็นเทวดาล้วนน้ำตาของหอยที่อาบรดจนกระทั่งกลายเป็นไข่มุก ต้องขอบอกว่า บ้านพี่หยัด Palazzo Pavone เป็นไข่มุกของน้ำตาปิติ ซึ่งหลังรดให้แก่แผ่นดิน”